

Hoe dynamisch zijn de regio's waar wij werken?

De dynamiek van de Belgische arbeidsmarkt op subregionaal niveau

In deze flash analyseren we voor het eerst de dynamiek van de Belgische arbeidsmarkt vanuit het perspectief van de subregio waar de tewerkstellingsplaats zich bevindt in Q4 2020-2021. In alle Belgische subregio's neemt de netto-evolutie toe in het 2de coronajaar. Vlaamse subregio's scoren inzake dynamiek niet noodzakelijk hoger dan de Waalse subregio's, hoewel ze gemiddeld gezien wel dynamischer zijn. Uiteraard hangt deze dynamiek samen met de sectorale samenstelling, de omvang of ligging van de subregio. De top 3 subregio's met de grootste relatieve bruto jobtoename vinden we terug in Huy-Waremme, Rivierenland en Brabant wallon. De top 3 subregio's met de grootste relatieve bruto jobafname zijn Regio Middenkust, Waasland en Halle-Vilvoorde. De Vlaamse subregio's kennen over het algemeen een hogere instroom en uitstroom dan de Waalse. De top 3 subregio's met de grootste instroom zijn namelijk Regio Gent, Midwest en Rivierenland. De top 3 subregio's met de grootste uitstroom zijn Waasland, Midwest en Regio Gent.

Inleiding in de nieuwe data

De gangbare statistieken over de Belgische arbeidsmarkt maken een verdeling naar gewesten, provincies en subregio's. Tot heden waren er geen cijfers beschikbaar over de arbeidsmarktdynamiek van de loontrekkende werkgelegenheid op basis van subregio van de werkplaats. Op basis van de gecorrigeerde Dynam-gegevens brengen we in deze flash voor het eerst deze dynamiek in kaart. Per subregio gaan we dus na hoe groot de stroom is van jobs die bijkomen en verdwijnen, en werknemers die instromen en uitstromen in en uit de onderneming of organisatie.¹ Zowel Vlaanderen als Wallonië hebben onafhankelijk van elkaar een vernieuwde indeling in subregio's ingevoerd. In deze flash hanteren we dezelfde subregionale opdeling, namelijk de zogenoemde referentieregio's² in Vlaanderen en de bassins EFE³ in Wallonië.

Voor deze oefening gebruiken we de gegevens voor het tweede coronajaar, meer bepaald het verschil tussen Q4 2020- Q4 2021. Dit zorgt ervoor dat sommige regio's waar coronagevoelige sectoren groter zijn een afwijkend beeld kunnen tonen dan wat we in een niet-coronajaar zouden observeren. Verder is het ook belangrijk op te merken dat we in de context van subregionale dynamiek, net zoals bij de gewestelijke dynamiek, spreken over het aantal toegenomen of afgenomen arbeidsplaatsen in tegenstelling tot jobcreatie en jobdestructie bij het nationale niveau. Zo zal een bedrijf dat een arbeidsplaats verschuift van Regio Antwerpen naar Limburg zorgen voor een toename in Limburg en een afname in Regio Antwerpen, maar wordt er geen job gecreëerd op het nationale niveau. Omwille van deze reden zijn de relatieve toename en afname van het aantal jobs op subregionaal niveau hoger dan op het gewestelijk niveau. Deze verschuivingen binnen bedrijven over de grenzen van de regio's heen komen meer voor in geografisch kleinere regio's, zoals Waasland, dan grotere regio's, zoals Limburg. De Vlaamse subregio's zijn over het algemeen kleiner dan de Waalse subregio's wat deels geobserveerde verschillen tussen beide op het vlak van jobdynamiek verklaart.

¹ Het grootste deel van de in- en uitstroom van werknemers heeft betrekking op het volume van bestaande jobs. Een kleiner gedeelte slaat op het gedeelte van bijkomende of verdwijnende jobs. Voor dit laatste hanteert Dynam de begrippen jobtoename en -afname, gemeten per onderneming.

² [Meer info](#) over de Vlaamse referentieregio's.

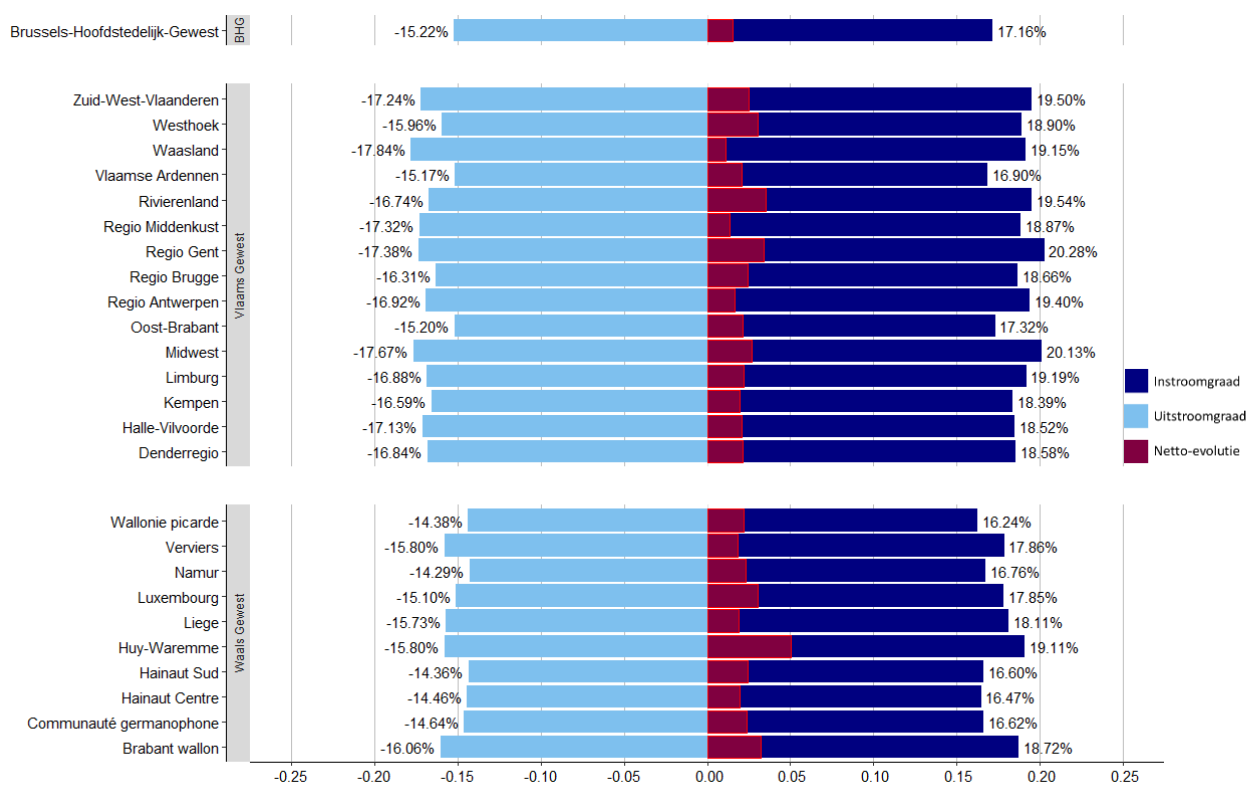
³ [Meer info](#) over de Waalse bassins EFE.

Hoe verschillend is de werknemersdynamiek in de verschillende subregio's?

In het Dynam-project analyseren we de werknemersdynamiek aan de hand van de in- en uitstroomgraad. Dit is het aantal werknemers dat in of uit een arbeidsplaats stroomt ten opzichte van het aantal arbeidsplaatsen.⁴ De cijfers in figuren 4 en 5 tonen dat gemiddeld gezien de instroomgraad en uitstroomgraad lager is in de Waalse subregio's dan in de Vlaamse. Dit bevestigt het beeld van de cijfers op gewestelijk niveau in de laatste Dynam Release.⁵ We observeren de hoogste instroomgraad in Regio Gent (20,28%) gevolgd door Midwest (20,13%), Rivierenland (19,54%) en Zuid-West-Vlaanderen (19,50%). In Wallonië is Huy-Waremme (19,11%) de subregio met de hoogste instroomgraad, toch zijn er 7 Vlaamse subregio's met een hogere instroomgraad. De subregio's met de laagste instroomgraad zijn voornamelijk Waalse subregio's, namelijk Wallonie picarde (16,24%), Hainaut Centre (16,47%) en Hainaut Sud (16,60%). In Vlaanderen werd de laagste instroomgraad geregistreerd in de Vlaamse Ardennen (16,90%).

Ook de hoogste uitstroomgraad vinden we terug in Vlaanderen, meer specifiek in Waasland (17,84%), Midwest (17,67%) en Regio Gent (17,38%). In Wallonië heeft Brabant Wallon de hoogste uitstroomgraad met 16,06%. Er zijn maar 3 Vlaamse regio's met een lagere uitstroomgraad, namelijk de Westhoek (15,96%), Oost-Brabant (15,20%), en de Vlaamse Ardennen (15,19%). De laagste uitstroomgraden vinden we terug in Wallonië, zo is Namur (14,20%) de regio met de laagste uitstroomgraad gevolgd door Hainaut Sud (14,36%) en Wallonie picarde (14,38%).

Figuur 1: In- en uitstroomgraad per subregio in Q4 2020-2021

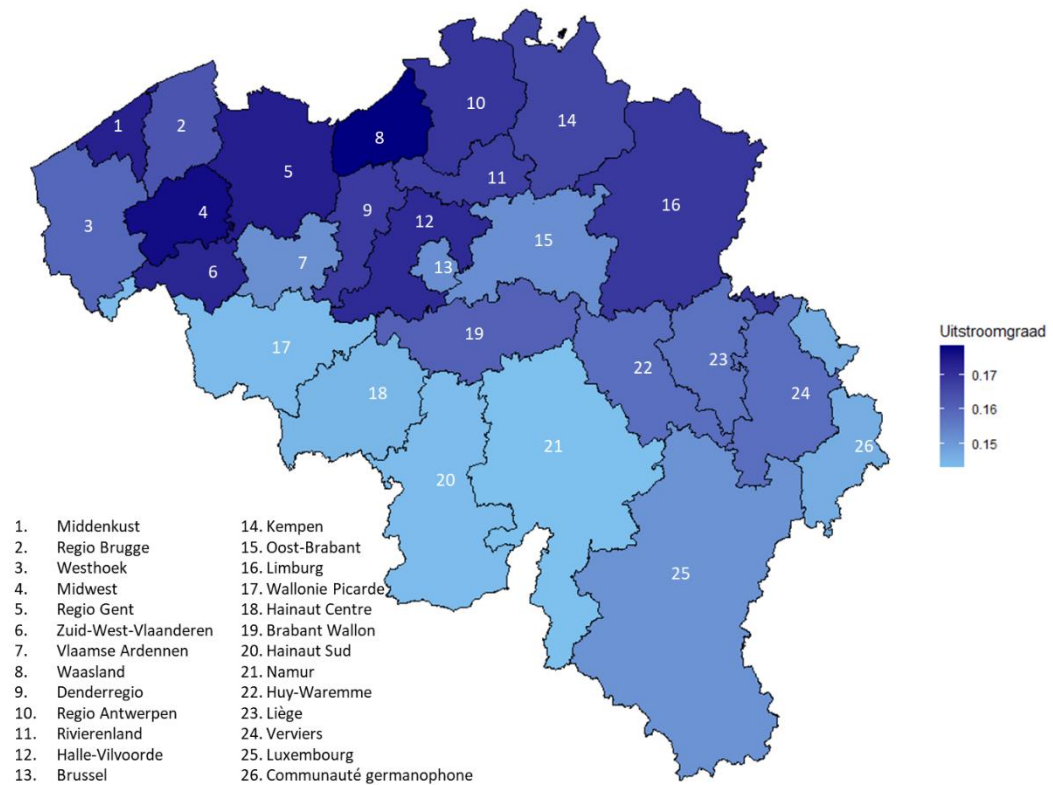
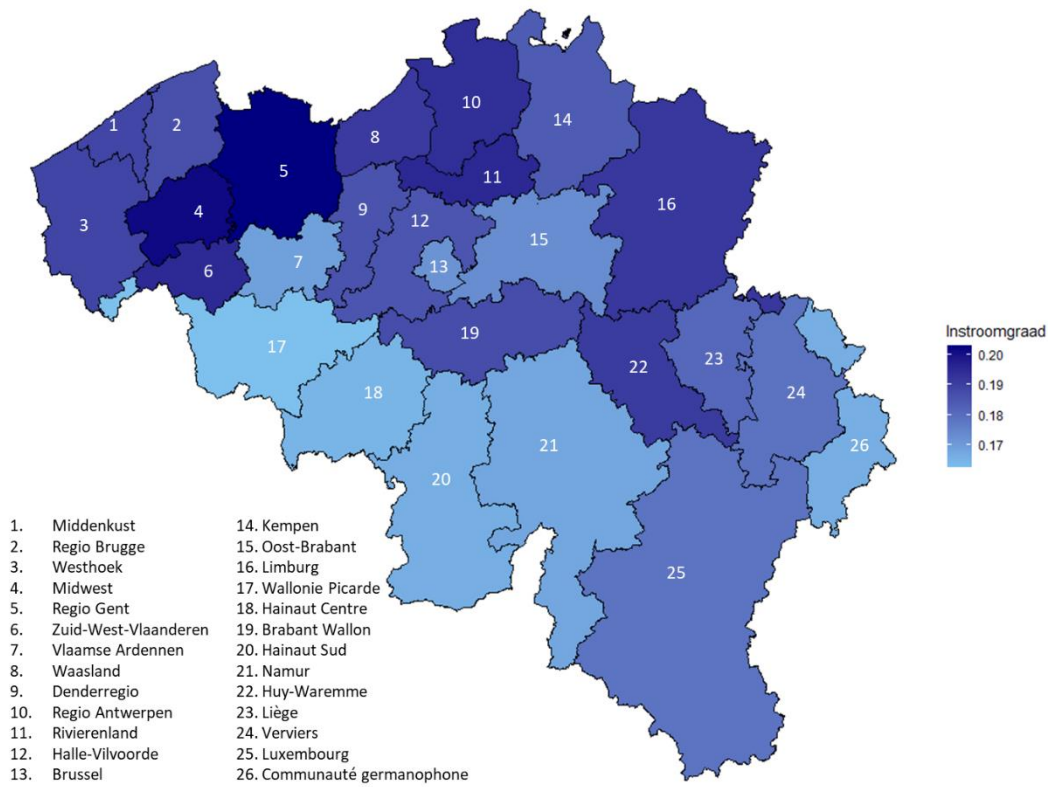

Bron: © Dynam-dataset, Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en HIVA-KU Leuven

⁴ Dit kan zowel in/uitstroom zijn van/naar de positie werk als van/naar de positie niet-werk (w.o. werkloosheid, ziekte en pensioen).

⁵ Zie de Dynam-release: [Arbeidsdynamiek van jobs, werknemers en jobveranderingen in 13 trends.](#)

Figuur 2: Geografische voorstelling in- (B) en uitstroomgraad (O) in Q4 2020-2021

Zijn er subregionale verschillen in de toename en afname van het aantal arbeidsplaatsen?

In de Dynam-releases⁶ vergelijken we de relatieve jobtoename en -afname op gewestelijk niveau. Zo blijkt dat in Q4 2020-2021 in Vlaanderen en Wallonië een vergelijkbare toename en afname opgetekend werd, namelijk 6,33% en 4,02% in Vlaanderen en 6,31% en 3,86% in Wallonië. Anders uitgedrukt, per duizend bestaande jobs komen er in Vlaanderen jaar-op-jaar 63,3 bij, en in Wallonië 63,1 - een miniem verschil dus. In het Brussels-Hoofdstedelijk-Gewest zagen we een lagere toename (5,99%), en hogere afname (4,43%). Aan de hand van de nieuwe subregionale cijfers kunnen we de achterliggende geografische verschillen van deze cijfers in kaart brengen. In Figuur 1 en 2 tonen we de relatieve jobtoename en afname voor de verschillende subregio's.

Beide figuren tonen grote verschillen tussen de subregio's. Ondanks de gelijklopende cijfers op gewestelijk niveau observeren we bij de Waalse regio's, over het algemeen, een kleinere relatieve toe- en afname dan bij de Vlaamse regio's. Zoals eerder vermeld kan dit deels verklaard worden door de grotere oppervlakte van deze regio's. Toch zien we dat als we de interne verschuivingen binnen bedrijven niet meerekenen de Vlaamse regio's een hogere toename en afname kennen dan de Waalse, al wordt het verschil kleiner. Het Brussels-Hoofdstedelijk-Gewest kent dan weer relatief gezien de kleinste toename en afname in vergelijking met de Vlaamse en Waalse regio's. Toch zien we dat de dynamiek van de subregio's niet bepaald wordt door het gewest waarin de subregio zich bevindt. Zo vinden we de subregio's met de grootste toename terug in zowel Vlaanderen als Wallonië, namelijk de subregio's Huy-Waremme (9,93%), Rivierenland (8,98%) en Brabant wallon (8,41%). Ook de subregio's met de laagste toename vinden we terug in beide gewesten, namelijk Oost-Brabant (6,14%) in Vlaanderen en Wallonie picarde (6,47%) en Hainaut Sud (6,48%) in Wallonië.⁷

De subregio's met de grootste relatieve jobafname vinden we dan weer voornamelijk terug in het Vlaams gewest, namelijk Regio Middenkust (6,69%) Waasland (6,35%) en Halle-Vilvoorde (5,95%).⁸ De subregio in Wallonië met de grootste relatieve afname, namelijk Verviers (5,29%) is slechts de 7de regio qua jobafname in België. De subregio's met de laagste relatieve jobafname vinden we zowel terug in Vlaanderen, namelijk Oost-Brabant (3,98%) als in Wallonië, namelijk Luxembourg (4,01%) en Namur (4,21%).⁹

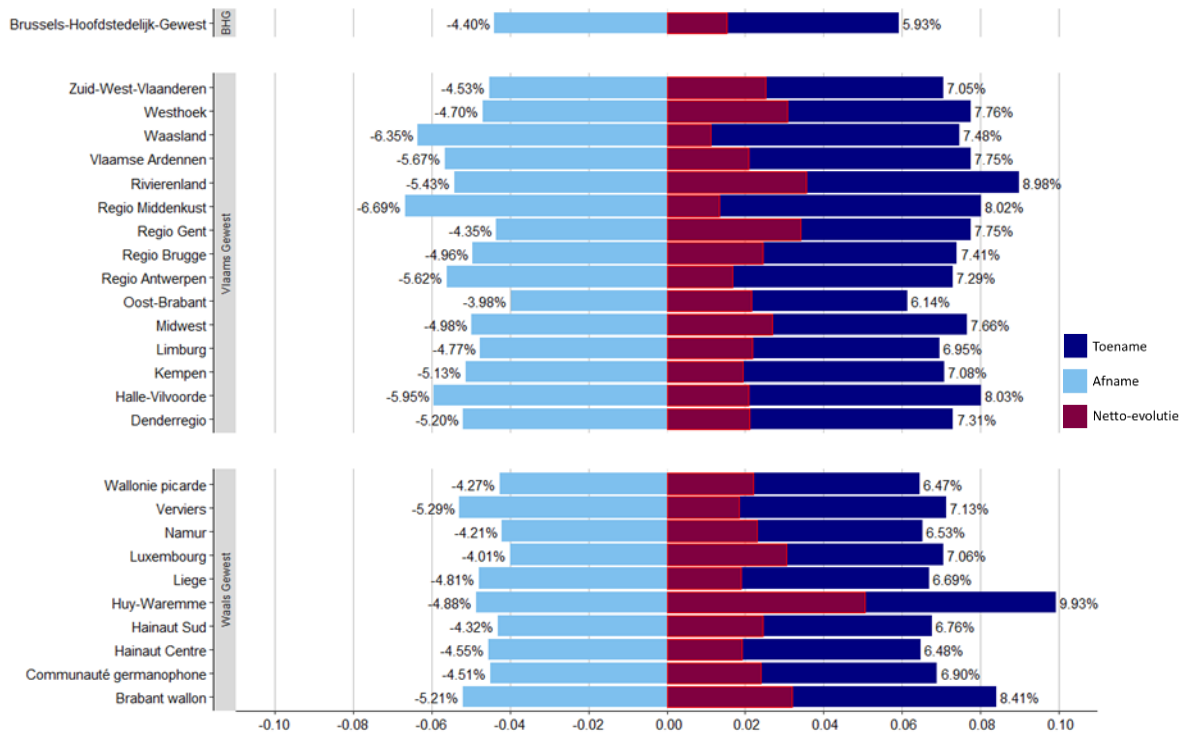
⁶ Zie de Dynam-release: [Arbeidsdynamiek van jobs, werknemers en jobveranderingen in 13 trends](#).

⁷ Als we de verschuivingen binnen bedrijven hier niet meetellen dan zien we dat Liège en Namur de laagste toename kennen in plaats van Hainaut-Sud en Wallonie-Picarde. Oost-Brabant behoudt de laagste positie.

⁸ Als we de verschuivingen binnen bedrijven hier niet meetellen dan zien we dat Halle-Vilvoorde in de top drie vervangen wordt door de Vlaamse Ardennen.

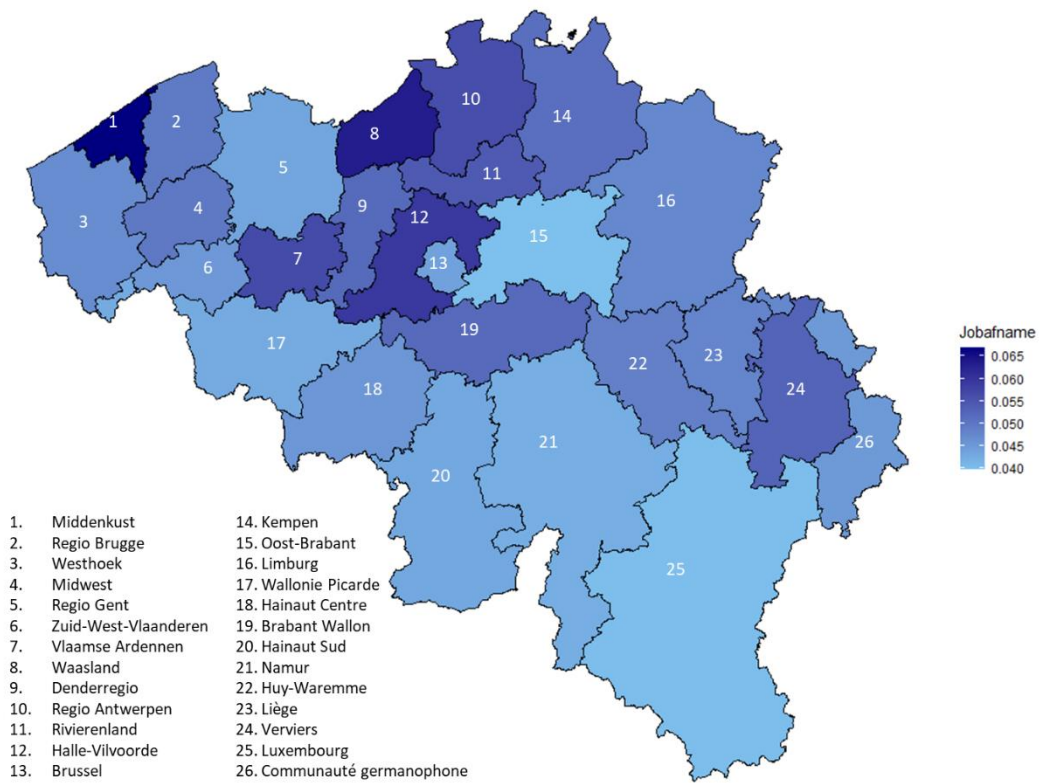
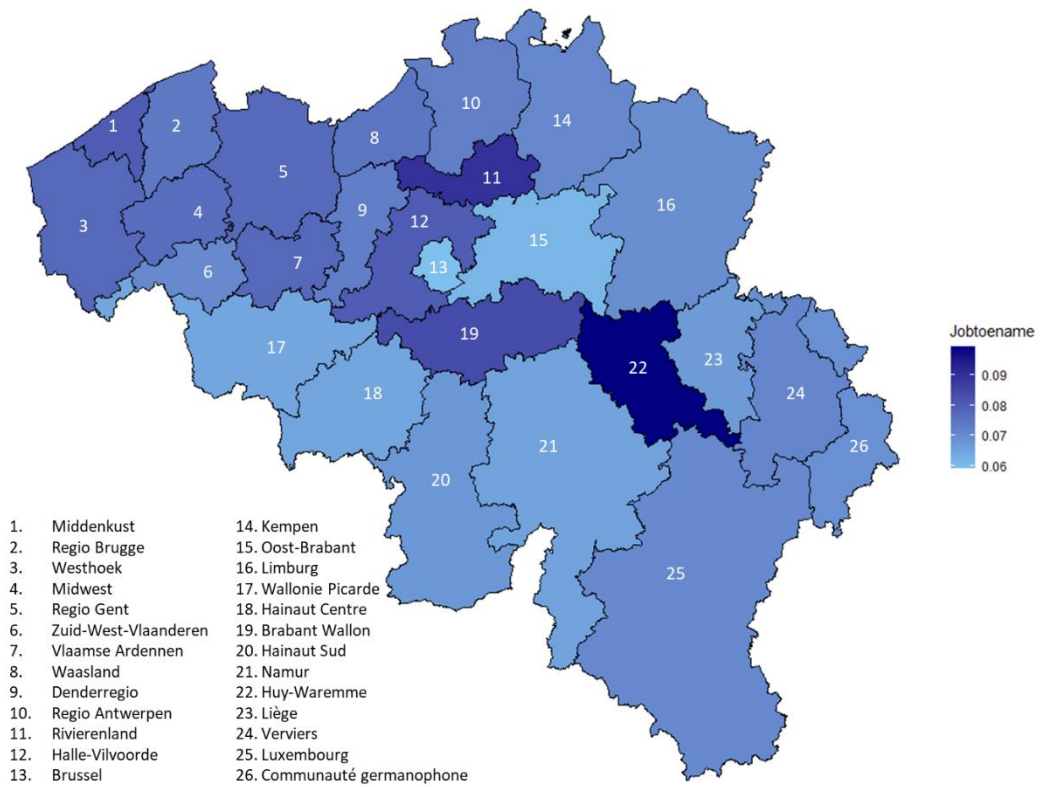
⁹ Als we de verschuivingen binnen bedrijven hier niet meetellen dan zien we dat Luxembourg vervangen wordt door Regio Gent.

Figuur 3: Relatieve toename en afname van arbeidsplaatsen per subregio (Q4 2020-2021)

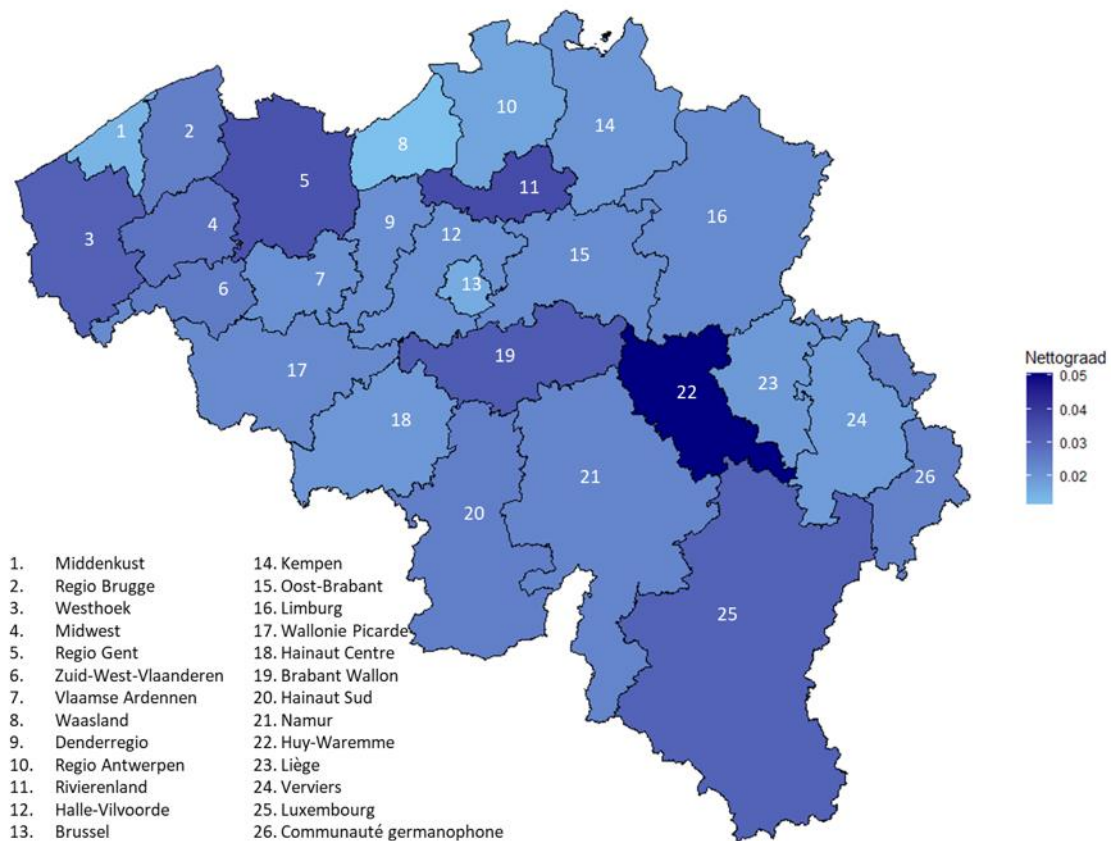
Bron: © Dynam-dataset, Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en HIVA-KU Leuven

Figuur 4: Geografische voorstelling relatieve toename (B) en afname (O) van arbeidsplaatsen (Q4 2020-2021)

De toename en afname vormen samen de netto evolutie van het aantal arbeidsplaatsen in een subregio. In alle subregio's was een netto jobtoename op te tekenen in Q4 2020-2021. In figuur 3 tonen we de geografische spreiding van de netto jobtoename relatief ten opzichte van het aantal arbeidsplaatsen in de subregio. In tegenstelling tot de toe- en afname, zien we minder verschillen tussen het Vlaamse en Waalse gewest. De verschillen zijn eerder opvallend op subregionaal niveau. De grootste relatieve netto jobtoename valt te observeren in Huy-Waremme (5,05%) gevolgd door Regio Gent (3,40%) Rivierenland (3,55%) en Brabant wallon (3,20%). Opvallend is dat de laagst scorende subregio's terug te vinden zijn in Vlaanderen, namelijk Waasland (1,12%), Regio Middenkust (1,34%), Regio Antwerpen (1,67%).

Figuur 5: Relatieve netto-evolutie (Q4 2020-2021)

Bron: © Dynam-dataset, Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en HIVA-KU Leuven

Verschillende profielen, verschillende dynamiek

Deze flash toont aan dat de verschillende subregio's in België gekenmerkt worden door grote verschillen in de dynamiek van hun arbeidsmarkt. Dit is niet verwonderlijk aangezien elk van deze subregio's een eigen economisch profiel heeft en grote verschillen kent op het vlak van ruimtelijke ordening en bereikbaarheid. Uit vorig onderzoek weten we dat sommige sectoren een meer dynamisch karakter hebben, zoals de uitzend, horeca en logistiek/vervoer. Deze sectoren zijn sterker vertegenwoordigd in Vlaanderen maar niet in alle subregio's, wat een deel van de variatie kan verklaren. Zo zien we bijvoorbeeld dat de grote jobtoename in Huy-Waremme gedreven is door de sector administratieve en ondersteunende diensten. In de toekomst is een diepgaander onderzoek

met een langere tijdreeks nodig om vast te stellen wat deze verschillen in dynamiek drijft en of deze stand houden doorheen de tijd.

Redactie en contact:

- Thomas Boogaerts, Karen Huysmans, dr. Tim Goesaert, Prof. dr. Ludo Struyven, Onderzoeksgroep Onderwijs en Arbeidsmarkt (HIVA - KU Leuven)
- E-mail: thomas.boogaerts@kuleuven.be
- tel: 016 32 30 16

Meer nieuwe cijfers, trends en duiding op www.dynamstat.be

Met dank aan RSZ, RVA, KSZ, BISA, Departement WSE, IWEPS

Regio	Subregio	Netto-evolutie		Werknemersdynamiek				Jobdynamiek				Verschuivingen binnen organisatie		Tot. werkende bevolking	
		Netto	Nettograad	Instroom	Uitstroom	Instroomgraad	Uitstroomgraad	Toename	Afname	Relatieve toename	Relatieve afname	Toename (Intra)	Afname (Intra)		
Vlaams Gewest															
	Denderregio	2070	2,11%	18195	16493	18,58%	16,84%	7160	5090	7,31%	5,20%	1194	826	97926	
	Halle-Vilvoorde	4747	2,08%	42165	39021	18,52%	17,13%	18287	13540	8,03%	5,95%	4842	3239	227731,5	
	Kempen	3253	1,95%	30753	27735	18,39%	16,59%	11839	8586	7,08%	5,13%	1416	1181	167205,5	
	Limburg	6466	2,19%	56699	49871	19,19%	16,88%	20546	14080	6,95%	4,77%	1289	1651	295432	
	Midwest	2683	2,68%	20158	17696	20,13%	17,67%	7674	4991	7,66%	4,98%	866	645	100159,5	
	Oost-Brabant	3591	2,16%	28754	25231	17,32%	15,20%	10199	6608	6,14%	3,98%	1222	1154	166024,5	
	Regio Antwerpen	6744	1,67%	78291	68275	19,40%	16,92%	29421	22677	7,29%	5,62%	2664	5936	403553	
	Regio Brugge	2590	2,45%	19725	17241	18,66%	16,31%	7831	5241	7,41%	4,96%	1036	930	105700	
	Regio Gent	10076	3,40%	60064	51458	20,28%	17,38%	22953	12877	7,75%	4,35%	3657	2187	296154	
	Regio Middenkust	555	1,34%	7843	7197	18,87%	17,32%	3335	2780	8,02%	6,69%	448	539	41558,5	
	Rivierenland	4801	3,55%	26410	22634	19,54%	16,74%	12140	7339	8,98%	5,43%	2440	1415	135176,5	
	Vlaamse Ardennen	965	2,09%	7811	7014	16,90%	15,17%	3585	2620	7,75%	5,67%	660	492	46232,5	
	Waasland	1169	1,12%	19942	18582	19,15%	17,84%	7787	6618	7,48%	6,35%	1423	1614	104158,5	
	Westhoek	1967	3,06%	12133	10248	18,90%	15,96%	4982	3015	7,76%	4,70%	465	383	64192,5	
	Zuid-West-Vlaanderen	3122	2,52%	24153	21352	19,50%	17,24%	8737	5615	7,05%	4,53%	1139	818	123881	
Waals Gewest															
	Brabant wallon	4286	3,20%	25093	21517	18,72%	16,06%	11267	6981	8,41%	5,21%	1847	1137	134016	
	Communauté germanophone	552	2,40%	3828	3373	16,62%	14,64%	1590	1038	6,90%	4,51%	160	63	23034	
	Hainaut Centre	2623	1,93%	22427	19678	16,47%	14,46%	8823	6200	6,48%	4,55%	861	987	136130,5	
	Hainaut Sud	3613	2,44%	24543	21232	16,60%	14,36%	10000	6387	6,76%	4,32%	1193	891	147843,5	
	Huy-Waremme	2310	5,05%	8744	7228	19,11%	15,80%	4542	2232	9,93%	4,88%	1170	376	45754	
	Liege	4037	1,88%	38812	33706	18,11%	15,73%	14334	10297	6,69%	4,81%	1244	2313	214275,5	
	Luxembourg	2504	3,05%	14655	12396	17,85%	15,10%	5793	3289	7,06%	4,01%	537	292	82110	
	Namur	3113	2,32%	22528	19215	16,76%	14,29%	8777	5664	6,53%	4,21%	996	1196	134453,5	
	Verviers	1088	1,84%	10568	9346	17,86%	15,80%	4220	3132	7,13%	5,29%	332	466	59162	
	Wallonie picarde	2398	2,20%	17724	15689	16,24%	14,38%	7055	4657	6,47%	4,27%	839	476	109124	
Brussels-Hoofdstedelijk-Gewest															
	Brussels-Hoofdstedelijk-Gewest	9732	1,53%	109228	96843	17,16%	15,22%	37740	28008	5,93%	4,40%	3364	6017	636380	